СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

„Димитър А. Ценов" - Свищов

KreativEU
Knowledge & Creativity European University

Международна научно-практическа конференция

90 години дарителство, знание, иновации и устойчиво развитие в СА „Д. А. Ценов" – Свищов

Том III

5-7 ноември 2026 г.

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

90 ГОДИНИ ДАРИТЕЛСТВО, ЗНАНИЕ, ИНОВАЦИИ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ В СА „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

Свищов, 5-7 ноември 2026 г.

Посветена на 90 години от създаването на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“

Сборник с доклади

ТОМ III

Международната научно-практическа конференция е организирана при изпълнение на Административен договор № КП-06-МНФ/23 от 18.08.2026 г. (BNSF-1.010-0023-C01) на Фонд „Научни изследвания“ при МОН по Процедура за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2026

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ
Доц. д-р Марин Маринов
Ректор на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – председател
Проф. д-р Красимир Шишманов
Проф. д. н. Божидар Божинов
Проф. д-р Любчо Варамезов
Доц. д-р Маргарита Шопова
Доц. д-р Ваня Григорова
Доц. д-р Румен Ерусалимов
Доц. д-р Пламен Йорданов
Доц. д-р Драгомир Илиев
Доц. д-р Иван Марчевски
Доц. д-р Ирена Емилова
Доц. д-р Сергей Найденов
Доц. д-р Катя Личева
Проф. д-р Пенка Шишманова
Доц. д-р Елена Йорданова
Доц. д-р Пламен Петков
Доц. д-р Пепа Стойкова
Доц. д-р Михаил Чиприянов
Доц. д-р Любка Илиева
Доц. д-р Теодора Филипова
Ст. преп. Елка Узунова
Ст. преп. д-р Радослав Николов

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ
Доц. д-р Здравко Любенов – *председател*
Проф. д-р Светослав Илийчовски
Проф. д-р Атанас Атанасов
Доц. д-р Галина Чиприянова
Доц. д-р Маруся Смокова-Стефанова
Доц. д-р Красимира Славева
Гл. ас. д-р Асен Божиков
Ст. преп. д-р Венцислав Диков

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ
Проф. д-р Атанас Атанасов – *председател*
Проф. д-р Светослав Илийчовски
Проф. д-р Красимир Шишманов
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Танер Исмаилов
Доц. д-р Здравко Любенов
Доц. д-р Галя Иванова-Кузманова
Доц. д-р Ирена Емилова
Доц. д-р Христо Сирашки
Доц. д-р Елена Йорданова
Доц. д-р Любка Илиева
Доц. д-р Валентин Милинов
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Маруся Смокова-Стефанова
Доц. д-р Венцислав Василев
Доц. д-р Зорница Петкова

Публикуваните материали са рецензирани по метода на двойно сляпо рецензиране. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете. Фонд „Научни изследвания“ не носи отговорност за съдържанието на докладите, представени на научния форум, както и за съдържанието на рекламните и други материали за него.

ISBN 978-954-23-2690-8 (print)
ISBN 978-954-23-2691-5 (online)

D. A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS – SVISHTOV

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

90 YEARS OF CHARITY, KNOWLEDGE, INNOVATION AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN D. A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS - SVISHTOV

Svishtov, 5th - 7th November 2026

Dedicated to the 90th anniversary since the establishment of D. A. Tsenov Academy of Economics

Conference Proceedings

VOLUME III

The International Scientific and Practical Conference was organized in the implementation of Administrative Contract № КП-06-МНФ/23 of August 18, 2026 (BNSF-1.010-0023-C01), awarded by the Bulgarian National Science Fund at the Ministry of Education and Science under the Procedure for Support of International Scientific Forums Held in the Republic of Bulgaria

Tsenov Academic Publishing House
Svishtov
2026

PROGRAM COMMITTEE
Assoc. Prof. Marin Marinov, PhD
Rector of D. A. Tsenov Academy of Economics
Prof. Krasimir Shishmanov, PhD
Prof. Bozhidar Bozhinov, PhD
Prof. Lyubcho Varamezov, PhD
Assoc. Prof. Margarita Shopova, PhD
Assoc. Prof. Vanya Grigorova, PhD
Assoc. Prof. Rumen Jerusalemov, PhD
Assoc. Prof. Plamen Yordanov, PhD
Assoc. Prof. Dragomir Iliev, PhD
Assoc. Prof. Ivan Marchevski, PhD
Assoc. Prof. Irena Emilova, PhD
Assoc. Prof. Sergey Naydenov, PhD
Assoc. Prof. Katya Licheva, PhD
Prof. Penka Shishmanova, PhD
Assoc. Prof. Elena Yordanova, PhD
Assoc. Prof. Plamen Petkov, PhD
Assoc. Prof. Pepa Stoykova, PhD
Assoc. Prof. Mihail Chipriyanov, PhD
Assoc. Prof. Lyubka Ilieva, PhD
Assoc. Prof. Teodora Filipova, PhD
Senior Lecturer Elka Uzunova
Senior Lecturer Radoslav Nikolov, PhD

ORGANIZING COMMITTEE
Assoc. Prof. Zdravko Lyubenov. PhD, Chairman
Prof. Svetoslav Iliychovski, PhD
Prof. Atanas Atanasov, PhD
Assoc. Prof. Galina Chipriyanova, PhD
Assoc. Prof. Marusya Smokova-Stefanova, PhD
Assoc. Prof. Krasimira Slaveva, PhD
Ch. Assist. Prof. Asen Bozhikov, PhD
Sen. Lect. Ventsislav Dikov

EDITORIAL BOARD
Prof. Atanas Atanasov, PhD – Chair
Prof. Svetoslav Iliychovski, PhD
Assoc. Prof. Iskra Panteleeva, PhD
Prof. Krasimir Shishmanov, PhD
Assoc. Prof. Taner Ismailov, PhD
Assoc. Prof. Zdravko Lyubenov, PhD
Assoc. Prof. Galya Ivanova-Kuzmanova, PhD
Assoc. Prof. Irena Emilova, PhD
Assoc. Prof. Hristo Sirashki, PhD
Assoc. Prof. Elena Yordanova, PhD
Assoc. Prof. Lyubka Ilieva, PhD
Assoc. Prof. Valentin Milinov, PhD
Assoc. Prof. Krasimira Slaveva, PhD
Assoc. Prof. Marusya Smokova-Stefanova, PhD
Assoc. Prof. Ventsislav Vasilev, PhD
Assoc. Prof. Zornitsa Petkova, PhD

The published materials have been peer-reviewed using the double-blind review method. The authors are solely responsible for the content of the materials, the opinions expressed, the data used, the cited sources, and the linguistic formatting of the texts. The Bulgarian National Science Fund bears no responsibility for the content of the papers presented at the scientific forum, nor for the content of its promotional or other materials.

ISBN 978-954-23-2690-8 (print)
ISBN 978-954-23-2691-5 (online)

СЪДЪРЖАНИЕ

ТОМ III
ОТРАСЛИ НА ИКОНОМИКАТА

THE FRANCHISE BUSINESS MODEL IN CONTEMPORARY INTERNATIONAL BUSINESS: OPPORTUNITIES AND LEGAL PERSPECTIVES
Prof. Dr. Emilija Gjorgjioska, PhD, Prof. Dr. Tatjana Spaseska, PhD, Prof. Dr. Aneta Risteska-Jankuloska, PhD, Prof. Dr. Dragica Odzaklieska, PhD 9

ЧОВЕШКИЯТ КАПИТАЛ КАТО ФАКТОР ЗА ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИЯ УСПЕХ – ЕМПИРИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ СРЕД МЛАДИ БЪЛГАРСКИ ПРЕДПРИЕМАЧИ
Проф. д-р Любчо Варамезов, докторант Любомир Николов..... 19

ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ СХЕМИ ЗА КАЧЕСТВО ПРИ СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРОДУКТИ И ХРАНИ В БЪЛГАРИЯ
Проф. д-р Марина Николова..... 27

ПРИЛАГАНЕ НА КЛЪСТЕРЕН АНАЛИЗ ПРИ МОНИТОРИНГ НА ДЕБИТОРСКАТА ЗАДЛЪЖНЯЛОСТ
Проф. д-р Светослав Илийчовски..... 37

ФОЛКЛОРНИЯТ ТУРИЗЪМ КАТО РЕСУРС ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПОДХОД
Проф. д-р Теодора Димитрова, д-р Захарина Томова 47

ОЦЕНКА НА ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА НА ВЪТРЕШНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ОСНОВНИ ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ В КОНТЕКСТА НА ХРАНИТЕЛНАТА СИГУРНОСТ НА БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Ангел Саров, Гл. ас. д-р Михаела Михайлова, гл. ас. д-р Даниела Цвяткова, гс. д-р Боряна Козарева, ас. Диляна Бояджиева 54

ПРЕКИТЕ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ НА БАЛКАНИТЕ – ХРОНОЛОГИЯ И ВЪЗМОЖНОСТИ
Доц. д-р Добрин Ганчев, доц. д-р Сергей Найденов 62

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА УПРАВЛЕНСКИЯ ПРОЦЕС В СЪВРЕМЕННИТЕ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА
Доц. д-р Елена Йорданова, гл. ас. д-р Георги Ангелов, гл. ас. д-р Цветан Марков..... 73

ПОДКРЕПА НА ИНИЦИАТИВИ ЗА УСТОЙЧИВОСТ - ВОДЯТ ЛИ ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ НАГЛАСИ ДО ГОТОВНОСТ ЗА ПОЕМАНЕ НА РАЗХОДИ?
Доц. д-р Емил Николов 78

ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА БИЗНЕСА – ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ КОНТЕКСТ
Доц. д-р Искра Пантелеева, проф. д-р Беата Сковрон-Миелник, гл. ас. д-р Себастиан Наройчик..... 88

ДИГИТАЛНАТА ТРАНСФОРМАЦИЯ И ИЗКУСТВЕНИЯТ ИНТЕЛЕКТ КАТО ДВИГАТЕЛИ НА НОВИТЕ ТЕНДЕНЦИИ В ТУРИЗМА
Доц. д-р Любка Илиева, проф. д.ик.н. Марина Алексеевна Измайлова 97

ИНОВАЦИОННИ ПОДХОДИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ТУРОПЕРАТОРСКАТА ДЕЙНОСТ
Доц. д-р Любомира Тодорова 105

СЕМЕЙНИЯТ БИЗНЕС В БЪЛГАРИЯ КАТО МОДЕЛ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ТЪРГОВСКА ДЕЙНОСТ
Доц. д-р Петранка Мидова 112

ПРИНОС НА ИКОНОМИКАТА НА СПОДЕЛЯНЕТО ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Петя Иванова..... 119

ИЗСЛЕДВАНЕ ПРИЛОЖЕНИЕТО НА АНАЛИЗА НА ГОЛЕМИ ДАННИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ РИТЕЙЛ СЕКТОРА: ПРИМЕРИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ СТРАНИ
Доц. д-р Симеонка Петрова..... 127

THE ROLE OF DIGITAL ECOSYSTEMS IN ACCELERATING ENTREPRENEURIAL CAPACITY IN EMERGING ECONOMIES
Assoc. Prof., PhD Tatiana Bucos..... 137

ТУРИЗЪМ В УСЛОВИЯТА НА ГЛОБАЛНА ИКОНОМИЧЕСКА И ГЕОПОЛИТИЧЕСКА КРИЗА
Доц. д-р Тихомир Личев..... 145

СОЦИАЛНАТА ИКОНОМИКА – ХАРАКТЕРИСТИКИ, ЦЕЛИ, ОБХВАТ
Гл. ас. д-р Ваня Ганева..... 151

ДИСПРОПОРЦИИ В ДИГИТАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ТЪРГОВСКИЯ БИЗНЕС В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
Гл. ас. д-р Зоя Иванова, гл. ас. д-р Иван Маринов..... 158

СЪТРУДНИЧЕСТВОТО И ИНДУСТРИАЛНИТЕ ЕКОСИСТЕМИ КАТО ДВИГАТЕЛИ ЗА ИНОВАЦИИ И РАЗВИТИЕ НА МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ
Гл. ас. д-р Ивайло Костов 166

THE INTRODUCTION OF THE EURO AND THE FUTURE OF RETAIL TRADE IN BULGARIA: ATTITUDES AND PROSPECTS
Head Assist. Prof. PhD, Ivan Marinov 173

СЪВРЕМЕННИ АГРОБИЗНЕС РЕШЕНИЯ В КОНТЕКСТА НА КРЪГОВАТА ИКОНОМИКА
Гл. ас. д-р Илияна Кръстева..... 181

ДИГИТАЛНО ПРЕПОЗИЦИОНИРАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ: ИНОВАЦИИ, МАРКЕТИНГ И ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТИ
Гл. ас. д-р Кристина Шопова, д-р Юлия Проценко 188

СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ГРИФИД ХОТЕЛИ
Гл. ас. д-р Павлин Павлов 196

ТЪРГОВСКИ КОМУНИКАЦИИ И ИЗПОЛЗВАНЕТО ИМ ОТ СЪВРЕМЕННИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ФИРМИ
Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева 204

ДОВЕРИЕТО В СПОДЕЛЯНЕТО НА ЗНАНИЯ
Гл. ас. д-р Явор Станев 208

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО В КОНТЕКСТА НА НАГЛАСИТЕ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО И БИЗНЕС
Ас. д-р Александър Личев 217

ТЕНДЕНЦИИ ПРИ РЕГИСТРАЦИЯТА НА ДРУЖЕСТВА С ПРОМЕНЛИВ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ
Ас. д-р Елена Вълчева 225

ТЪРГОВСКИТЕ ФИРМИ В СВИЩОВ В ПЕРИОДА ОТ ОСВОБОЖДЕНИЕТО ДО ВОЙНИТЕ (1912-1918 Г.) – ОБЩ ПРЕГЛЕД
Преп. д-р Емилия Вачева 232

СПЕЦИФИКИ ПРИ „МОДУЛИРАНЕ“ НА ПРАВООТНОШЕНИЯТА В АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“ /ОБЗОР НА ПОРОЧНАТА САНКЦИОННА ПРАКТИКА
Преп. Игнат Папазов 240

ОБОГАТЯВАНЕТО НА ДЛЪЖНОСТТА – СТРАТЕГИЯ ЗА МОТИВАЦИЯ И ПРЕДПОСТАВКА ЗА ФОРМИРАНЕ НА НЕФОРМАЛНИ ИНОВАЦИОННИ МРЕЖИ
Докторант Анелия Станева 246

РЕТРОСПЕКТИВЕН АНАЛИЗ В РАЗВИТИЕТО НА ПОДХОДА ЛИДЕР КЪМ ВОМР
Докторант Аделина Ангелова 253

ПОТЕНЦИАЛ И ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ГОЛФ ТУРИЗМА В БЪЛГАРИЯ
Докторант Ангел Ангелов 263

ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАЕТОСТТА И РЕГИОНАЛНИ РАЗЛИЧИЯ В БАЛНЕО, СПА И УЕЛНЕС ТУРИЗМА В БЪЛГАРИЯ
Докторант Антоанета Христова, ас. д-р Бартош Марчинковски 270

ДИСБАЛАНСИ И ПАЗАРНИ ДЕФОРМАЦИИ НА ПОЗЕМЛЕНИТЕ ОТНОШЕНИЯ В БЪЛГАРИЯ
Докторант Атанас Атанасов 278

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ ПОТЕНЦИАЛА НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В СЪВРЕМЕННИТЕ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА В КОНТЕКСТА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ
Докторант Боримил Шопов 285

КЛИМАТОЛЕЧЕНИЕТО КАТО СПЕЦИАЛИЗИРАНА ФОРМА НА ЗДРАВНИЯ ТУРИЗЪМ: ТЕОРЕТИЧЕН АНАЛИЗ И КОНЦЕПТУАЛНО ПОЗИЦИОНИРАНЕ
Докторант Ваня Стоева-Андонова..... 290

ОТ ЛИНЕЙНИЯ КЪМ КРЪГОВИЯ МОДЕЛ: КОНЦЕПТУАЛНИ ОСНОВИ И СЕКТОРНИ ПРОЯВЛЕНИЯ В ТУРИЗМА
Докторант Виктория Георгиева Джамбазка..... 297

ДИГИТАЛИЗАЦИЯ В ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ – ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ И ЦЕЛЕВИ ОРИЕНТИРИ
Докторант Деница Гъркова 306

ЗАЩО ESG НЕ РАБОТИ (И КАК ДА ГО НАПРАВИМ ДА РАБОТИ): КРИТИЧЕН АНАЛИЗ НА ESG ПРАКТИКИТЕ В МСП
Докторант Десислава Белева-Димитрова 313

МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ КАТО ФАКТОР ЗА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ
Докторант Ива Пламенова Панайотова..... 324

ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ИНОВАЦИИ КАТО ФАКТОР ЗА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ
Докторант Калин Борисов..... 332

ФИНАНСИРАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ ЧРЕЗ НПВУ И ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ
Докторант Мария Иванова Павлова-Кондрова..... 340

ЗАПЛАХИ ЗА КОРПОРАТИВНАТА СИГУРНОСТ ПРЕД ТЪРГОВСКИЯ БИЗНЕС
Докторант Ралица Йовчева..... 349

ДИГИТАЛНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ КАТО ФАКТОР ЗА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ
Докторант Теодора Попова 357

РАЗВИТИЕ НА ИНДУСТРИЯТА В БЪЛГАРИЯ – РЕТРОСПЕКТИВЕН АНАЛИЗ
Докторант Тихомир Георгиев..... 367

РОЛЯТА НА КЕТЪРИНГ ОБСЛУЖВАНЕТО КАТО ФАКТОР ЗА ПОВИШАВАНЕ АТРАКТИВНОСТТА НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ СЪБИТИЯ
Докторант Цветелина Петрова..... 375

СЪВРЕМЕННИ МЕТОДИЧЕСКИ ПОДХОДИ ПРИ РЕАЛИЗИРАНЕ НА УЧЕНИЧЕСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ
Докторант Цветелина Телбис 382

ИНТЕГРИРАНЕ НА КРЪГОВИ БИЗНЕС МОДЕЛИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА КАТО ОСНОВА ЗА ПРЕХОД КЪМ ИНДУСТРИЯ 5.0
Докторант Захари Пенев..... 390

ESG PERFORMANCE AND MARKET VALUATION IN CHINA'S INDUSTRIAL SECTOR: THE MODERATING ROLE OF IDIOSYNCRATIC RISK
PhD student Yan Fu 398

R&D CAPITAL INTENSITY AND FIRM VALUE IN CHINA'S INDUSTRIAL SECTOR: EVIDENCE FROM OWNERSHIP HETEROGENEITY
PhD student Xinyue Du 412

UNMANNEDSTORES–НОВАТА КОНЦЕПЦИЯ В СВЕТОВНАТА ТЪРГОВСКА ПРАКТИКА
Студент Аница Декова 425

ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ИКОНОМИКАТА И НЕЙНОТО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ
Студент Борислава Горецова 431

ВЛИЯНИЕТО НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА ВЪРХУ УПРАВЛЕНСКИТЕ РЕШЕНИЯ В МАЛКИЯ БИЗНЕС
Студент Даяна Пламенова Лучева 441

ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

ELENA DALLES AND PHILANTHROPY IN BELLE ÉPOQUE: HERITAGE, SOCIAL IMPACT AND CULTURAL LEGACY
Prof. Dr. Hab. Silviu Miloiu 455

РЕСУРСНИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ВНЕДРЯВАНЕ НА ИИ-БАЗИРАНИ СИСТЕМИ В БЪЛГАРСКИТЕ ЧИТАЛИЩА
Доц. д-р Александрина Александрова, гл. ас. д-р Атанаска Решеткова, гл. ас. д-р Евгени Овчинников 487

ОТВЪД РЕКА ДУНАВ: НЕВИДИМИЯТ ИКОНОМИЧЕСКИ, ИНТЕЛЕКТУАЛЕН И КУЛТУРЕН МОСТ МЕЖДУ СВИЩОВ И БУКУРЕЩ ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ
Доц. д-р Александър Ганчев 495

КУЛТУРНОТО И ПРИРОДНОТО НАСЛЕДСТВО КАТО ОБЕКТ НА УСТОЙЧИВАТА ОТЧЕТНОСТ
Доц. д-р Галина Чиприянова, студент Emanuel Proenca Gomes, студент Rodrigo Miguel Gomes Rodrigues, студент Lara Alexandra De Paiva Tome, студент Miguel Angelo Bretes Pereira Carolo студент Santiago Pimenta Fernandes, студент Faisal S. A. Abulhatal 502

ПАРАДОКСИТЕ НА ЕДИН ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТ: РЕСТОРАНТ И БАР-ВАРИЕТЕ „ЦИГАНСКИ ТАБОР“ МЕЖДУ ЕТНИЧЕСКАТА КУЛТУРА И КОМЕРСИАЛНАТА ЕКЗОТИЗАЦИЯ
Доц. д-р Йелис Еролова, гл. ас. д-р Бехрин Шопова 509

РАЗВИТИЕ НА СТОПАНСКАТА ЕТИКА В БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Катя Личева 517

REMARKABLE, VETERAN AND MONUMENTAL TREES AS HERITAGE: RECOGNITION AND THE GOVERNANCE OF CARE IN SELECTED EUROPEAN JURISDICTIONS
Assoc. Prof. Lucia Nováková, PhD, Prof. Dr. Hab. Silviu Miloiu 522

ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯТ МОДЕЛ НА СТОПАНСКАТА АКАДЕМИЯ „ДИМИТЪР А. ЦЕНОВ“ ЗА КАЧЕСТВО И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ – 90 ГОДИНИ ЛИДЕРСТВО В ИКОНОМИЧЕСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ НА СТРАНАТА
Доц. д-р Росица Колева 540

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ВНЕДРЯВАНЕТО НА ИНОВАЦИИ В КУЛТУРНИЯ ТУРИЗЪМ
Гл. ас. д-р Милен Атанасов, ас. д-р Йоана Константинова..... 550

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON THE EDUCATION SYSTEM
Senior Instructor PhD in Economic Sciences Fuad Jabbarov Zeydulla Oglu 558

POTENTIAL OF INTERNATIONAL LEGAL FRAMEWORKS PROTECTING INTRINSIC VALUES IN CULTURAL HERITAGE
Assistant Professor PhD Said Edaich 567

MANAGEMENT OF CULTURAL-RELIGIOUS HERITAGE: HISTORICAL, SPIRITUAL, AND INTERNATIONAL DIMENSIONS OF FÁTIMA AND CZĘSTOCHOWA
Katarzyna Łukaniszyn-Domaszewska, PhD, Katarzyna Mazur-Włodarczyk, PhD, Elżbieta Karaśq, PhD..... 576

INDUSTRY-ORIENTED CHINESE CRAFTS: AN EXPECTATIONS PERSPECTIVE
Katarzyna Mazur-Włodarczyk, PhD, Katarzyna Łukaniszyn-Domaszewska, PhD 588

WOMEN DONATIONS TO SWEDISH RELIGIOUS INSTITUTIONS
PhD student Ciocoiu Elena-Adriana 599

РОЛЯТА НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА ЗА ОПАЗВАНЕТО НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО
Студент Димитрийка Атанасова Чакова 606

КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО КАТО РЕСУРС ЗА МЕСТНОТО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ В МАЛКИТЕ ГРАДОВЕ
Студент Николина Кирякова 615

ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА БИЗНЕСА – ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ КОНТЕКСТ

Доц. д-р Искра Пантелеева[1]
Проф. д-р Беата Сковрон-Миелник[2]
Гл. ас. д-р Себастиан Наройчик[3]

Резюме: *В доклада се представя основната рамка за дигитална трансформация на предприемаческия бизнес, като се дискутират необходимостта от промени и възможните направления за развитие. Акцентът се поставя върху ключовите проблемни области и перспективите пред предприемаческия бизнес в дигитална среда.*

Ключови думи: *предприемачество, дигитална трансформация, дигитално предприемачество, проблемни области, предизвикателства, перспективи.*

JEL: L26, O10, O30.

DIGITAL BUSINESS TRANSFORMATION – ENTREPRENEURIAL CONTEXT

Assoc. Prof. Iskra Panteleeva, PhD
Prof. Beata Skowron-Mielnik, PhD
Head Assist. Prof. Sebastian Narojczyk, PhD

Abstract: *The report presents the basic framework for digital transformation of entrepreneurial business, discussing the need for changes and possible directions for development. The emphasis is placed on the key problem areas and prospects for entrepreneurial business in a digital environment.*

Keywords*: entrepreneurship, digital transformation, digital entrepreneurship, problem areas, challenges, prospects.*

JEL: L26, O10, O30.

[1] i.panteleeva@uni-svishtov.bg, Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов
[2] beata.skowron-mielnik@ue.poznan.pl, Познански университет по икономика и бизнес
[3] sebastian.narojczyk@ue.poznan.pl, Познански университет по икономика и бизнес

1. Introduction

The dynamically changing environment and business model give rise to numerous problems and require overcoming a number of challenges. The widespread penetration of information technologies, IoT, AI and quantum computers change the strategic framework and direct the conceptual development of business towards digital transformation. In this context, the purpose of the report is to present the main framework for digital transformation of entrepreneurial business, justifying the need for changes and outlining possible directions for development. The emphasis is placed on the key problem areas, challenges and prospects for entrepreneurial business in a digital environment.

2. Conceptual transformation framework

Entrepreneurial business brings a number of advantages (creation of new jobs and employment, assistance in increasing income, provision of additional revenue budget streams, synergistic effects from the simultaneous functioning of business formations and the influx of new entrepreneurial business, etc.), which can be realized in harmonious interaction with the environment and in accordance with modern trends and laws. This requires moving towards complex transformations in the conditions of multiple limiting factors and making consistent efforts to achieve growth based on utility with an innovation component, market recognition and additional added value after validation by the user.

Digitalization is a risky, often misunderstood transformation, but necessary for market existence and future prosperity. Digital channels allow for exponential scaling, digital tools enable innovation, and digital methods allow for rapid testing and feedback – fulcrums justifying the need for digital transformation and provoking the launch of an entrepreneurial digital business. Figure 1 presents the main points of support for the need for digital transformation of entrepreneurial business.

Digital transformation is no longer a competitive advantage, but a condition for survival. For entrepreneurs, it is becoming a tool for: faster market entry, lower costs and higher efficiency, and easier access to global customers.

1) Changing consumer behaviour

- Customers expect an online presence, fast communication, digital services and personalized offers, with over 70% of purchasing decisions starting with an online search.
- The lack of digital channels means a lack of trust and visibility.

2) Accelerated competition and global markets

- Digital tools allow small businesses to compete with large corporations.
- Entrepreneurs can sell globally from day one.
- Markets change quickly – only digital businesses can react in time.

3) Automation and cost optimization

- Digitalization reduces operating costs by automating sales, marketing, customer service, internal processes, which frees up time for strategic thinking and innovation.

4) Data as a strategic asset

- Digital systems generate data that provides real insight into customer behaviour, campaign effectiveness and financial flows, which helps make more accurate decisions and reduce risk.

5) Flexibility and adaptability of the business model

- Digital transformation allows for rapid testing of ideas (MVP, A/B tests).
- Products, services and prices can be easily changed according to the market.
- Supports the development of new business models: subscriptions, platforms, digital products.

6) Increased efficiency and productivity

- Project management tools, CRM, ERP, document workflow automation.
- Fewer errors, faster processes, better coordination.
- Teams work remotely and in sync.

7) Access to financing and partnerships

- Investors prefer businesses with digital infrastructure because they are more scalable, have lower risk and grow faster. In addition, digitalization is a key condition in many European programs and funds.

8) Security and sustainability

- Digital systems provide better protection of data and processes.
- Businesses become more resilient in crises (pandemics, economic shocks).
- Online channels guarantee business continuity.

Figure 1. Key points for the need for digital transformation of entrepreneurial business

3. Main problem areas facing digital transformation in the field of entrepreneurship

Entrepreneurial business faces problems at every stage of its development. Along with the usual problems, entrepreneurs also face a number of additional problems arising from the change in the environment, approach, tools and ways of interacting with market players, pursuing survival, development and competitiveness. Figure 2 outlines the main problem areas in the digital transformation of entrepreneurial business.

1) Misunderstanding of digitalization or underestimating its importance in the modern business model

- There is an understanding that changes can be made without making them.
- Underestimating the irreversibility of processes.
- Fear of the unknown, the unfamiliar.

2) Lack of a clear vision and developed strategic tools/documents

- Many entrepreneurs perceive digitalization as „installing software", rather than as a complete change of the business model.
- There is a lack of a long-term plan for how digital tools will support growth.
- Often starting with chaotic, unrelated initiatives.

3) Limited resources – financial, human and time

- Startups work with minimal budgets.
- There is not enough expertise within the team.
- Entrepreneurs are overloaded and cannot devote time to implementation and training.

4) Resistance to change

- Even small teams can have deeply ingrained habits.
- Fear of new technologies, fear of mistakes, fear of losing control.
- Lack of digital culture and mindset.

5) Insufficient digital competence

- Lack of knowledge about choosing the right tools, data management, cybersecurity, automation, etc., which leads to wrong decisions, costly mistakes and low efficiency.

6) Poor data management

- Data is often scattered, incompatible or not collected at all.
- There are no processes for analysing and using data in decision-making.
- Entrepreneurs do not extract value from the information they already have.

7) Technology fragmentation

- Many different tools are used that do not communicate with each other.
- This leads to chaos, duplication of work and loss of information.
- There is no integrated digital ecosystem.

8) Insufficient cybersecurity

- Small businesses often underestimate the risk.
- Weak passwords are used, data protection is lacking, there are no backups.

Figure 2. Main problem areas in the digital transformation of entrepreneurial business

The multitude of problems provoke the manifestation of a number of risks. In order to plan adequate measures for their management, entrepreneurs must also identify the risks associated with the digital transformation process, assess their likelihood of occurrence, and anticipate the possible consequences and impacts on the business (see Table 1).

Entrepreneurs often underestimate the complexity of digital transformation and overestimate their business's readiness to embrace it. Despite the many challenges associated with technological and process changes, the main obstacles to entrepreneurial business in practice are not technological, but organizational, cultural and strategic.

Table 1. Matrix of key risks associated with the digital transformation of entrepreneurial business

Risks	Description	Probability	Impact	Consequences
Strategic	• Lack of clear vision, poorly defined goals; • Mismatch between digital initiatives and the business model.	High	Strong	✓ Waste of resources; ✓ Low returns; ✓ Growth slowdown.
Financial	• Insufficient budget; • Unforeseen costs; • Incorrect investment planning.	Medium	Strong	✓ Process interruption; ✓ Inability to implement key technologies.
Financial	• Insufficient budget; • Unforeseen costs; • Incorrect investment planning.	Medium	Strong	✓ Process interruption; ✓ Inability to implement key technologies.
Technological	• Inappropriate choice of technologies; • Lack of integration; • Obsolescence of systems.	High	Moderate	✓ Low efficiency; ✓ Duplication of processes; ✓ Technological debt.
Organizational	• Resistance to change; • Lack of digital culture; • Insufficient competence.	High	Strong	✓ Implementation delay; ✓ Low efficiency; ✓ Failure to transform.
Data and Security	• Cyber threats; • Data loss; • Lack of protection and backups.	Medium	Very strong	✓ Financial losses; ✓ Reputational damage; ✓ Business interruption.

Source: Systematized and enriched by: Brosnan et al. (2023), Smaguca et al. (2026), Skandalis & Skandali (2025), Rowland et al. (2022), Munns et al. (2022).

4. Successful digital transformation – modelling based on readiness and risks

A key prerequisite for successful digital transformation is the objective assessment of the current state of the business regarding technological, organizational and strategic readiness for digital transformation. Park et al. (2026a) define 5 strategic dimensions of readiness (technological maturity, organizational processes, leadership and change management). Schwaeke et al. (2026) identify twice as many (10) key dimensions for assessing readiness (resource configuration, leadership capabilities, IT infrastructure, regulatory readiness, human capital, etc.). Michelotto and Joia (2024) define the main ODTR[4] dimensions (technological resources, business processes, managerial capacity, human skills, organizational culture). Brandsma et al. (2026) emphasize digital culture, innovation capacity, technological infrastructure, organizational flexibility and strategic orientation. Park et al. (2026a) outline dimensions such as digital strategy, systems integration, data management, organizational readiness, a Park et al. (2026b) propose an integrative framework of forty-one strategic imperatives structured into seven dimensions (competition, customer, data, innovation, regulation, technology, and value). Figure 3 presents the main dimensions for assessing this readiness.

[4] ODTR – Organizational Digital Transformation Readiness.

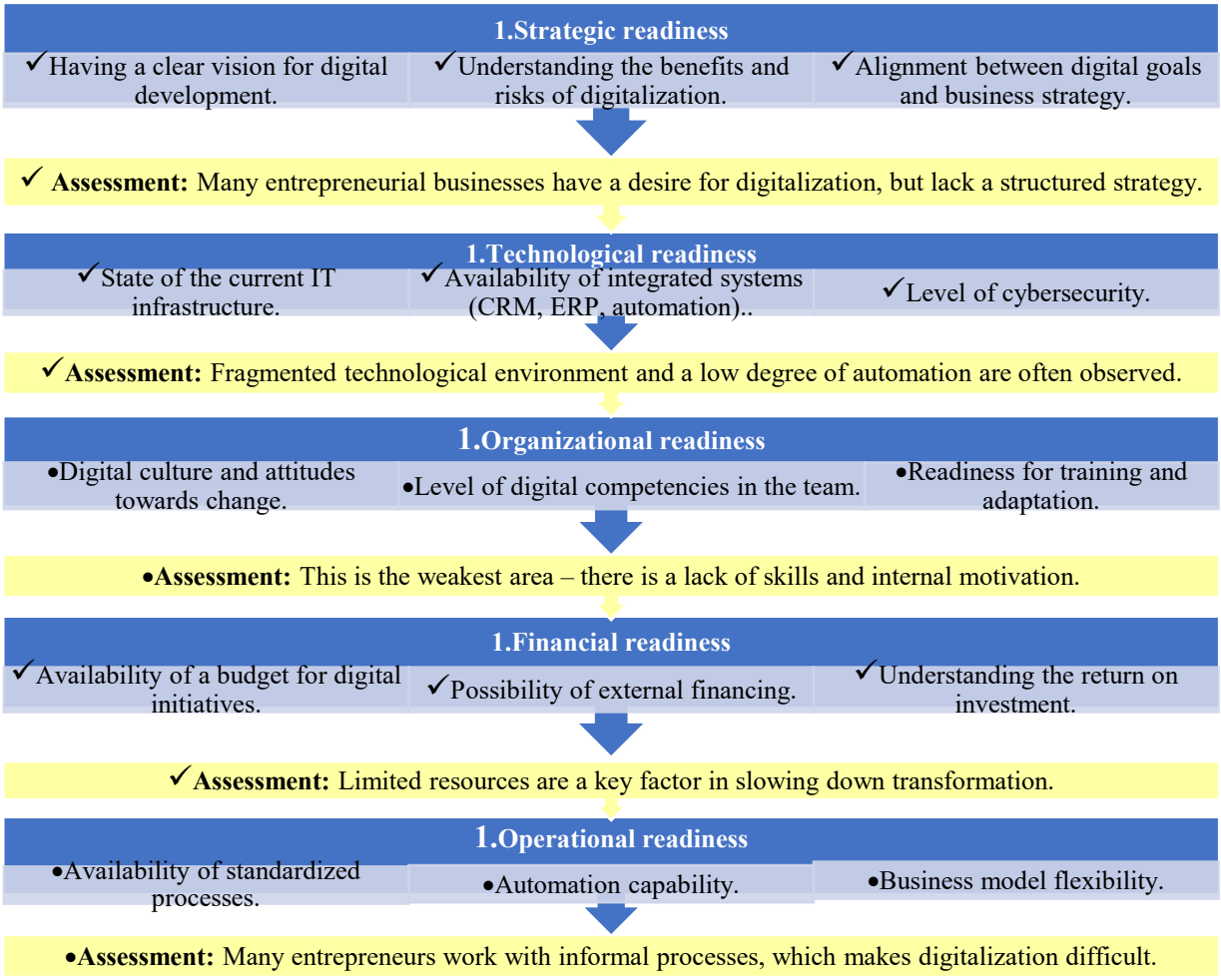

Figure 3. The main dimensions of the entrepreneurial business readiness assessment for digital transformation

Source: Synthesized, adapted and systematized by: Park et al. (2026a), Park et al. (2026b), Schwaeke et al. (2026), Michelotto & Joia (2024), Brandsma et al. (2026), Shao et al. (2025).

Based on the results of the assessment, a number of preventive measures with a mitigating effect can be taken. Linked to the risk matrix, concisely presented in Figure 1, are the mitigating measures (see Figure 4).

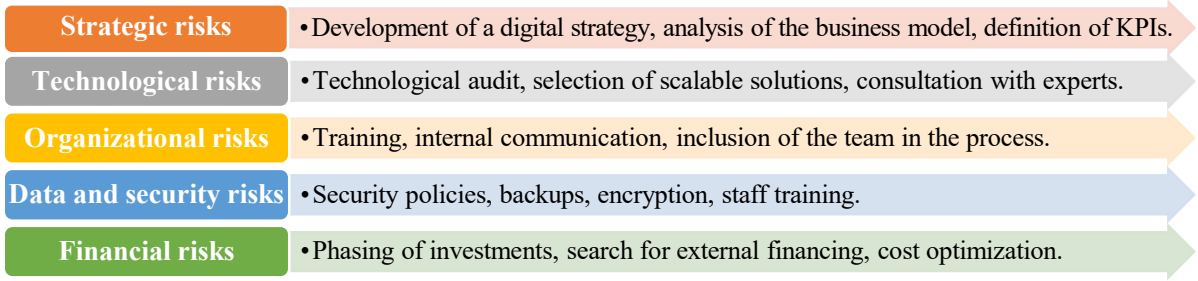

Figure 4. Mitigating measures to counteract and overcome risks, based on the Risk Matrix

To address transformational challenges, entrepreneurs should simultaneously implement a plan to overcome problem areas and a plan for successful digital transformation, tailored to the specifics of the entrepreneurial business. Figure 5 presents

a Model of a step-by-step algorithm for successful digital transformation, tailored specifically to the specifics of the entrepreneurial business.

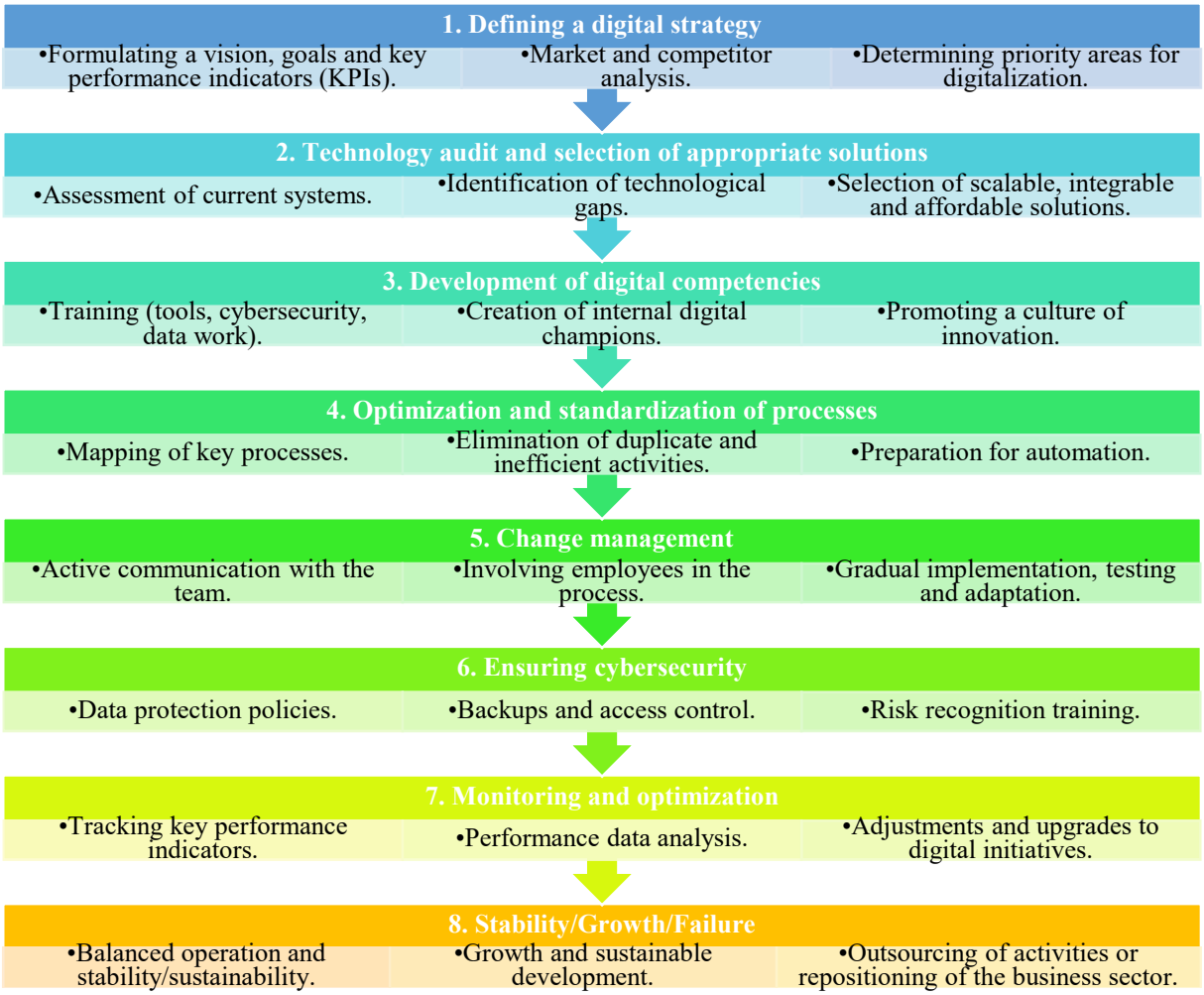

Figure. 5. Model of a step-by-step algorithm for successful digital transformation, tailored to the specifics of entrepreneurial business

The above-mentioned general framework for digital transformation of entrepreneurial business can be successfully implemented in the presence of significant competencies, a clear focus and an integrated approach. It should be noted that the complex multi-component environment and high level of competition are increasingly putting *pressure on the implementation of a network approach; sharing resources, efforts and risks, involving a partner*.

5. Conclusion

Digital transformation is emerging as a key factor for sustainable development, innovation and competitiveness of modern entrepreneurial business. It fundamentally changes the way in which enterprises create value, manage processes and interact with customers and partners. A successful transition requires not only

the implementation of technologies, but also the development of digital competencies, adaptive business models, a change-oriented organizational culture and strategic leadership.

In this context, entrepreneurial organisations that integrate innovation, use data for decision-making and develop human capital are positioned more successfully in the dynamic economic environment. Digital transformation is not a one-time project, but a continuous process that requires consistency, vision and a willingness to experiment. Entrepreneurial business that perceives digitalization as a strategic opportunity can achieve higher efficiency, sustainability and flexibility, becoming an active participant in the new economy based on data, automation and smart technologies.

ACKNOWLEDGEMENT: The presentation and dissemination of the research is financially supported by Project KP-06-H65/10/12.12.2022 „Formal and Informal Innovation Networks“, financed by the „Scientific Research“ Fund at the MES, Competition for Funding Fundamental Scientific Research – 2022.

References

Brosnan, A., O'Brien, J., Manning, E., Whelan, A., Singh, M., Padwalkar, S., Jayes, F., Murphy, J., & Treacy, S. (2023). Towards an Understanding of Digital Transformation Risk: A Systematic Literature Review. In Proceedings of the 31st European Conference on Information Systems. *ECIS 2023 Research Papers*, 263, https://aisel.aisnet.org/ecis2023_rp/263/.

Smaguca, T., Skokic, V., & Kudelic, R. (2026). Digital transformation and resilience in entrepreneurship and small business: A systematic literature review. *Cogent Business & Management*, 13(1), 2662665. https://doi.org/10.1080/23311975.2026.2662665.

Skandalis, K. S., & Skandali, D. (2025). Digital Transformation and Entrepreneurial Risk-Taking: Navigating Affordance and Apprehension in SME Intentions. *Risks*, 13(9), 177. https://doi.org/10.3390/risks13090177.

Rowland, M., Carroll, N., & Conboy, K. (2022). Examining the adoption of artificial intelligence for digital transformations. *ECIS 2022 Research Papers*, 140. https://aisel.aisnet.org/ecis2022_rp/140.

Munns, B.J., Van Toorn, C., Finnegan, P., Kalgovas, B. J., &Benlian, A. (2022). Sustaining Digital Transformation: The imperative to innovate continuously in the Australian financial services sector. *ECIS 2022 Research-in-Progress Papers*. 20. https://aisel.aisnet.org/ecis2022_rip/20.

Brandsma, T., van de Wetering, R., & Stoffers, J. (2026). Factors that contribute to digital innovation readiness: a state-of-the-art comprehensive scoping review with expert consultation. *Journal of Advances in Management Research*, 1-26. https://doi.org/10.1108/JAMR-11-2024-0423.

Michelotto, F., & Joia, L. A. (2024). Organizational digital transformation readiness: An exploratory investigation. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 19(4), 3283-3304. https://doi.org/10.3390/jtaer19040159.

Park, H. U., Kim, S. K., Lee, D. H., & Rho, J. J. (2026a). Strategic imperatives for digital transformation: integrating literature review, expert validation. *Information Systems and e-Business Management*. https://doi.org/10.1007/s10257-026-00737-6.

Park, H.U., Kim, S.K., Lee, D.H., & Rho, J.J. (2026b). The Strategic Focus Index: A Diagnostic Instrument for Digital Transformation Prioritization. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 21(5), 134. https://doi.org/10.3390/jtaer21050134.

Schwaeke, J., Kanbach, D. K., & Kraus, S. (2026). *U*nravelling the great enigma: dynamic capabilities for digital transformation in entrepreneurial ventures. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 33(1), 283-305. https://doi.org/10.1108/JSBED-04-2025-0255.

Shao, Q., Lin, J., Liou, J. J. H., Zhu, D., & Tzeng, G.-H. (2025). Analysis of Key Factors Affecting the Digital Transformation of Small and Medium-Sized Manufacturing Enterprises in China. *Sage Open*, *15*(2), 1-22. https://doi.org/10.1177/21582440251336O7.